

ПЛЕНУМ ОБКОМУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

27 серпня відбувся пленум обкому Компартії України, який розглянув питання: «Про постанову ЦК КПРС «Про дальший розвиток спеціалізації і концентрації сільськогосподарського виробництва на базі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції» і завдання обласної партійної організації».

З доповіддю виступив перший секретар обкому партії М. М. Кобильчак.

В обговоренні доповіді взяли участь: В. П. Іглев — перший секретар Знаменського міського партії, Г. М. Лісовий — голова виконкому Устинівської районної Ради депутатів трудящих, Н. В. Шевченко — синарка радгоспу імені Розі Люксембург Бобринецького району, Ю. Г. Петренко — перший секретар Олександрійського райкому партії, М. Н. Віговський — голова колгоспу імені Шевченка Олександрівського району, Ю. Т. Кузьмін — перший секретар Кіровоградського райкому партії, В. О. Петренко — завідувач фермою колгоспу «Дружба» Новоархангельського району, Н. Х. Волошина — секретар парторганізації відділку колгоспу імені Жовтневої революції Добровеличківського району, В. Д. Іванов — перший секретар Онуфріївського райкому партії, К. Ю. Захаренко — головний зоотехнік колгоспу «Україна» Гайворонського району, А. П. Хлопенко — секретар парткому колгоспу «Пам'ять Леніна» Маловисківського району, Л. О. Чуйко — директор спеціалізованого тресту м'ясо-молочних радгоспів.

В обговореному питанні пленум прийняв постанову. В роботі пленуму взяли участь інструктор Сільськогосподарського відділу ЦК КПРС А. Ф. Калінін, член Ревізійної комісії Компартії України, перший заступник міністра сільського господарства Української РСР О. І. Товстановський, інспектор ЦК Компартії України О. А. Ружицький, завідувач сектором тваринництва сільськогосподарського відділу ЦК Компартії України В. І. Костенко.

МОЛОДИЙ КОМУНАР

орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ.



1 вересня — День освіти

ОНУКІВ АНДРІЙКА ТА
СВІТЛАНКУ ДЕКАЛІВ ПРИВІВ
ДО АДЖАМСЬКОЇ СЕРЕД-
НЬОЇ ШКОЛИ ДІДУСЬ —
ВІТЕРАН КОЛГОСПНОГО
ВІРНОСТІ ПАВЛО ПАВ-
ЛОВИЧ БОГУНЕНКО.

Фото В. КОВПАКА.



АНДРІЙКО скоро піде до школи. І хто не знає, як нескінченно довго тягнуться хвилини, що відділяють тебе від тої миті, коли ти надіваєш новенький костюмчик, біленьку сорочку, у праву руку береш портфель (теж новенький! Блискучий!), а в ліву — букет квітів і гордо прямуєш поруч тата чи мами. На вулиці — справжнє святове рушення. Пересміюючись, ідуть дівчатка в червоних галстуках, про щось поважно перемовляються хлопці з комсомольськими значками. А твої друзі по дитсадку чи вулиці, у яких сьогодні теж перший вересень, до невпізнанності святово вбрані, серйозні й по-

повідач, була нерівною, неакуртною. А на совість — це вже нинішні будівельники, з районного міжколгоспбуду, а з ними й батьки, вчителі Аджамики.

Зараз на будові тихо. Андрійкові добре було б чути кожен звук — адже школа за кілька десятків метрів від кати дідуса. Он підіймається над золотими соняхами городу її третій поверх. Горять проти сонця великі вікна. Красива! І всередині — світло й гарно. Забігав якимось із хлопцями. Класи, кабінети, спортзал, їдальня — все виблискує фарбою, пахне свіжими дерев'яними стружками, гарні дошки — новенькі.

комсомольці організували в селі колгосп імені Леніна. І вирішили на одне з релігійних свят виїхати на колективне гле з прапорами, музикою — працювати. Дорогу вибрали по звичайній церкві. Віруючі так і прикипили до огорожі. «Безбожники!», «Христопродавці!», «Бий їх!» — підбурювали народ куркулі. Полегло кілька каменюк, та на цьому все кінчилося. «Почесне, антихристи, шпана червонопугза!» — гукнув тоді комсомольський секретар Григорій Гончаренко.

І от нині немає вже старої церкви. Тільки хрести і лампадки вигрібали бульдозери. А на місці старого

ПОДАРУНОК

важні. В цьому барвистому, веселому, життєрадісному потоці почувався так добре! Ех, швидше б! Хлопчині ще більше хочеться на урок від того, що школа, до якої він піде, зовсім нова. І така знаменита! Ціле літо тільки й чути було в Аджамиці, що про неї.

— Галино, а чи ви вже відпрацювали на школі?

— Та була! Оце помінялася з підмінною на фермі...

— А мій на тиждень раніше упробував в графік. Знаєш, йому ж — на комбайн. А в жнива хіба впробував потім?

Андрійко вже знає, що графік — то такий наперці, який склали разом учителі та батьки. Всі вони одноголосно вирішили відпрацювати по два дні на будівництві нової школи. А щоб був у цьому певний порядок, вирішили, що кожного тижня наступатиме один клас.

Ціле літо не втаювали на будові тракторні двигуни, перестук молотків, спів пилотів. Трудилися не покладаючи рук, усі — від старого до малого. Ну, будівельникам дивуватися нічого. Це їхня робота. До того ж серед них є навіть орденоси. «Знак Пошани» — у найголовнішого на будові — Олега Васильовича Досенка, його всі називають виконробом. Такий же серце і у бригадира Янка, Григорія Михайловича.

Чув, як один з будівельників, показуючи на стіні школи, казав: «Бачите, он так працюють за гроші, а так — на совість». За гроші, як зрозумів Андрійко, працювала наймана бригада заїдкис іздалека і працювала погано, бо ж стіна, на яку показував роз-

тихо, мабуть, і в маленькому будиночку біля школи, де висить плакат «До луску об'єкти ліквідує дів...». А як тут було гамірно раніше! Заїдали водії грузовиків, трактористів, будівельників. Хтось щось діпсунув, хтось щось виматав, хтось дзвонив по телефону. Найчастіше тут можна було побачити високого сильного чоловіка, котрий буквально до кожного мав якусь справу, частіше, ніж інші, усміхався, підбадьорював. То директор школи Микола Миколайович Шевен.

А тім, особливих причин гинати у нього не було. Всі працювали добре. Лікарі, трактористи, доярки, ефіціанти, герукарі — всі заліпили на день — два головні обов'язки, щоб зробити свій внесок у подарунок дідусю. До речі, не тільки з Аджамики Приїздили студенти з Кіровограда — з будівельного загону «Алтай» педагогічного інституту. На суботниках і недільних подвоях веселі хлопці і дівчата з комсомольськими значками — молоді Кіровоградського району. Їх у них справді така хороба — зветься «Комсомол» — сільській школі.

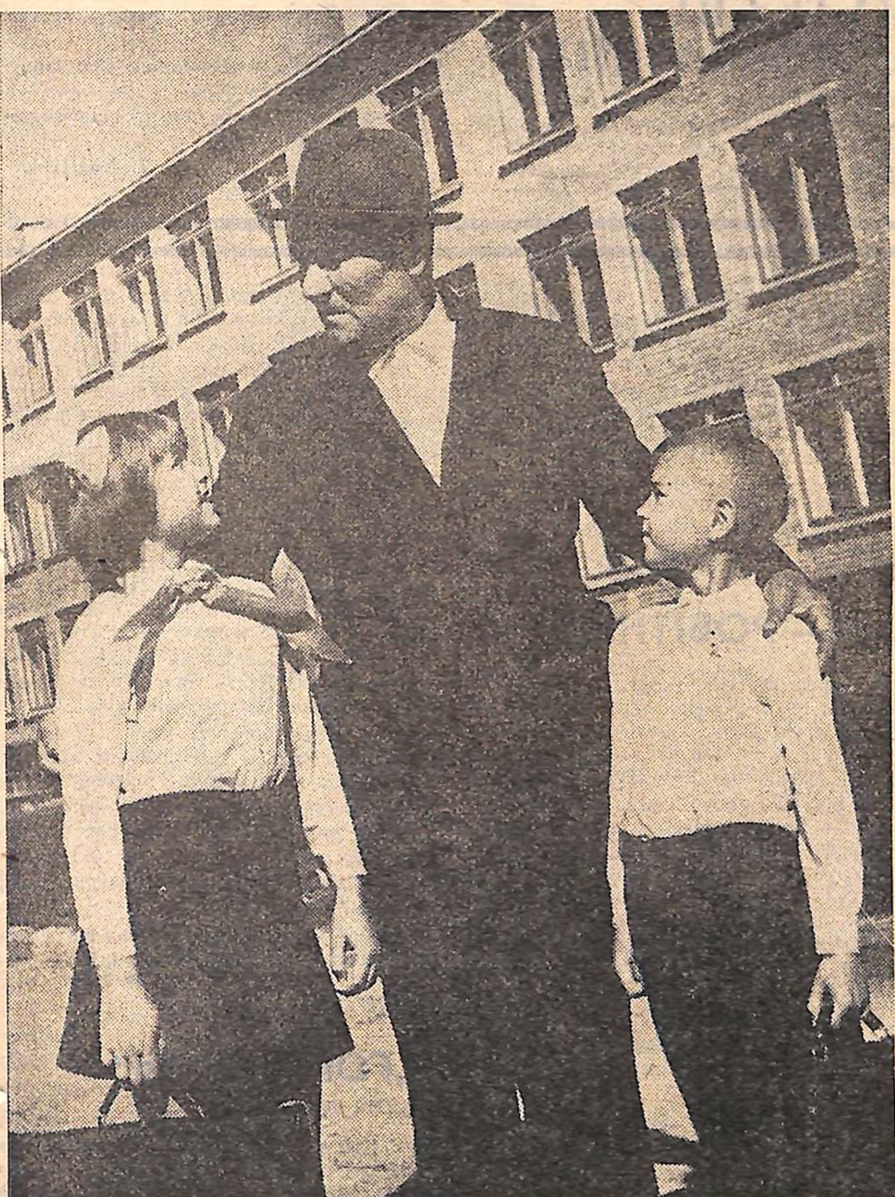
Часто на будівництві не гостями, а господарями — голови колгоспів, голова виконкому сільради. Тато казав удома, що школу цю збудувати на кошти грох колгоспів Аджамики — імені Карла Маркса, імені Ватутіна, «Росія». У три чверті мільйона карбованців обійшовся подарунок.

А поставили школу в незвичному місці. Дідусь розповідав, що там, де тепер будова, стояла колись дерев'яна церква. Зруйнували її самі ж аджамики в тридцятих роках. До того заважала вона чимало морокі людям. 1927 року

храму виріс новий — храм науки — школа! Григорій Степанович Гончаренко вже персональний пенсіонер, теж приходить помилуватися цим витвором своїх молодших земляків.

ТИ ХОЧЕШ знати, який кінець у нашої історії, друже? Різний, бо залежить від того, коли потрапить ця газета до твоїх рук. Якщо вдень, то наш юний герой усе ще чекає свого щасливої хвилини, навідуватиметься до грядки квітів, які бабуса обіцяла зібрати на святковий букет. Якщо буде вечір, то хлопчикова голіпка лежатиме на подушках і над нею витатиме голубий сон. Мама тихо ходитиме поруч, боячись розбудити маленького школярика. Завтра ж бо естафети раненько йти до школи — аджамицькому першокласникові Андрійку Декалу, одному з шести тисяч юних новоселів шкіл Кіровоградської області. Щасливого тобі навчального року, хлопче! Рости на радість батькам, односельчанам, Батьківщині! Будь гідним тих надій, які покладають на тебе люди, що звали тобі храм науки: будівельники, колгоспники, лікарі, комсомольці сімдесятих і комсомольці двадцятих. Зоряної, ясної тобі дороги!

О. РАКЦІ,
спецкор «Молодого комунара».
с. Аджама
Кіровоградського району



ДОБРЕ СЛОВО

ВІД ІМЕНІ РАЙКОМУ

Анатолій Ісаєнко, інструктор Новомиргородського райкому комсомолу, несподівано чекав такого запитання.

— Питання морального стимулювання молодих жителів не таке просте, як може здатися на перший погляд. Звичайно, ми практикуємо, як і всі інші райкоми комсомолу, перехідні виплати, призи, мандати, почесні грамоти. Досвіду тут нам не бракує. І мені не раз доводилося виконувати приємну місію — вітати переможця від імені райкому. Я поміг: найбільше впливає на людину добре слово товариша, з котрим вона працює пліч-о-пліч. Ясно, коли вручають приз чи виплат, кожному приємно. Та якщо після цього підходить

колега, дружно поплескує по плечу, потискає руку, хвилювання і радість «внування» урочистостей зростають удвічі.

Цю думку підтримав секретар комсомольського комітету Капітанівського цукрокомбінату Віктор Бараненко. Він посилається на такий приклад:

— У районі 53 комсомольсько-молодіжних екіпажі автомашин, що працюють на перевезенні зерна нового врожаю. Коли бувало в райкомі, обов'язково зупиняюся перед екраном змагання молодих шоферів. Не приховую, приємно це раз перекопатися, що капітанівські юнаки серед перших у трудовому суперництві. Щодо доброго слова, то ми від імені адміністрації, профспі-

кової організації і комітету комсомолу в робочій обстановці (здебільшого перед початком змін) вручаємо лідерів серед молодих водіїв письмово подяку. Тут же — поздоровлення товаришів, їхні дружні усмішки. Таку подяку, зокрема, одержав один із наших найкращих водіїв — Василь Юшин, коли перевіз 3 тисячі центнерів хліба.

Мені доводиться багато їздити як агітаторів, пропагандистів. Поділяю думку Анатолія Ісаєнка. Добре слово, підбадьорлива усмішка товариша, його повага — теж стимул, і неабиякий. Цього не слід випускати з уваги.

Ю. ДМИТРЕНКО.

ЗНОВУ НА РІК ДОРОСЛІШІ: ШКОЛА,

ПЕРШОГО— ВПЕРШЕ!

О ЗАВТРА ЗА ПАРТИ 710 ШКІЛ ОБЛАСТІ СЯДУТЬ 169 ТИСЯЧ УЧНІВ. ПЕРШИМ БУДЕ ЦЕН УРОК І ДЛЯ 600 МОЛОДИХ УЧИТЕЛІВ, ЯКІ ПРИЙДУТЬ У КЛАСІ ЗІ СТУДЕНТСЬКИХ АУДИТОРІЙ. 6 ТИСЯЧ ЮНАКІВ І ДІВЧАТ ПЕРШИЙ ДЗВІНОК ПОКЛІЧЕ В ПІСТІНТУТИ. 22 ТИСЯЧІ — В СЕРЕДНІ СПЕЦІАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ, ПОНАД 6 ТИСЯЧ УЧНІВ ВІДЗНАЧАТЬ ПОГО У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ УЧИЛИЩАХ.

ЩАСЛИВОГО ВАМ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ, ДРУЗІ!

О ТИСЯЧІ ВЧОРАШНІХ ДЕСЯТИКЛАСНИКІВ ПЕРШОГО ВЕРЕСНЯ ПРИЙДУТЬ НА ЗАВОДИ І ФАБРИКИ, В КОЛГОСПИ І РАДГОСПИ. ДЛЯ НИХ СЬОГОДНІ ДЕВІЗ — «З АТЕСТАТОМ ЗРІЛОСТІ — НА БАТЬКІВСЬКЕ ПОЛЕ», ДО НИХ ЗВЕРНЕНІ СЛОВА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЦК КПРС ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА У ПРИВІТАННІ ЮНИМ КОСТРОМІЧАМ — БУТИ ГІДНИМИ ВИСОКОГО ЗВАННЯ ГОСПОДАРЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ, КОЖНИМ ДНЕМ СВОГО ЖИТТЯ НАБЛИЖАТИ ВИСОКУ МЕТУ — ПОБУДОВУ КОМУНІЗМУ.

УСПІШНОГО ПОЧАТКУ У ТВОЙ ТРУДОВІЙ БІОГРАФІЇ, КЛАС ВИПУСКНИКІ!

Кожен із нас — частинка свого класу. Ми несемо в собі його тепло і холод, дружбу і байдужість. І — хочемо того чи ні — ми завжди лишаємось трошки такими, якими зробив нас перший серйозний досвід життя в колективі. Десятирічний досвід...

КЛАС ШКІЛЬНИЙ

А МЕНІ ЩЕ РОСТИ

О ЛЕГ, тоненький, русавий хлопчик, похвалився, що вмів вже читати. Дали йому оповідання про лісових звірів. Справді молодчина. Коників ліпити з пластиліну його навчив старший брат, Юрко. А от у малюванні ще добре не виходить.

Він небагатослівний, наш завтрашній першокласник. Є у нього свій великий світ, куди він не дуже охоче впускає сторонніх. Більше ми говорили про те, чого у нього ще немає: про улюблену книжку і друга, на якого хотілося б бути схожим. І про найголовніший день, коли він одержить свої перші підручники.

Вчителька Валентина Михайлівна поведе їх за собою в клас, поведе повз вербову алею, зупиниться на хвилину і покаже їм:

— Ось, діти, верби. Посадили їх четвертокласники, коли були трохи старшими від вас.

Якби запитали про ту алею Ларису, вона могла б розповідати довго-довго. Спочатку гілочки стояли у звичайних скляках, пускали корінці, потім їх пересадили в землю. Господарів біля кожного деревця двоє. Вона, наприклад, удеох з Мишком поливала, обполювала. Тепер ростуть верби самі, набралися вже сили.

Отак і Олегів Чорному, і Ларисі Бондаренко рости, набиратися сил. Герне їхнє

попливуть милі напівазбуті переливи шкільного дзвоника.



НЕЗАЛЕЖНІ СТАРШОКЛАСНИКИ

Ми сиділи на лавочці у сквері. Троє моїх співрозмовників — дев'ятикласник Жанна Стернад та Іра Желєзняк, десятикласник Віктор Леженко. Біля сусідньої лавочки горлиці силувували крихти, потроху набли-

жались до нас, а тоді враз злетіли і сховались у зеленому плетиві гілок. Сонця було багато. Воно розбивало бризками тіні, ковзало зайчиками по наших обличчях. У всьому відчувався дотик осені.

Поруч, у будинку культури залізничників, зібралися на серпневу нараду вчителі з усього району. Початок навчального року. Жодного разу він не схожий на ті, що були, ні на ті, що будуть. Стаєть дорослішими учні. А школа — чи дорослішає вона?

Годину тому ми були у неї в гостях. Головний корпус добудовували, розширяли. Школі немало років, та тільки неуважним счам вона може видатися старшою. Є тут жовтенятський і піонерський поверх, буде поверх комсомольський. Дивись на яскраві панно, кумедні малюнки на стінах (малювала художниця, колишня випускниця школи) і хочеться доторкнутися до них рукою: оживіть! Вони оживуть. Коли до школи повернуться діти.

Побачивши школу, Знамянську середню № 2, мені хотілося побачити і їхні класи. Якими бачать їх вони самі.

— Наш дев'ятий — веселий. Може, трохи відчайдушний. Ми живемо за принципом «Скажи мені про мене правду, а я постараюсь бути кращим».

Про десятий, де вчиться Вітя, дівчатка висловились так: серйозний, тихий якийсь. Потім, заради справедливості, призналися: з десятикласниками найбільше гсдружлись влітку в колгоспі. Віктор від оцінок утримувався. В учителях усі троє цінять не суму знань, з якими вони приходять у клас. Щось інше. Є таке хороше слово: простота. А майбутнє чітко бачиться лише Вікторові:

— Уявіть собі, величезний завод, з веріт якого щодня виходять новенькі блискучі автомобілі. У мене батько шофер, я сам люблю машини.

Самостійність? Звичайно, час уже відчувати її. Останній рік у школі...

Щасливий той, у чий пам'яті всна зостається назавжди юною!

Т. ЛЮДНА.

Знамянський район.

III, ми не розлучалися з тобою, школо. І хай розділяють нас тисячі кілометрів, хай різні роки, хай не за партами, а за штурвалами комбайнів чи біля пультів електронних машин — твій перший дзвінок озивається в нас бентежно й молодо, як колись. І ми не можемо без хвилювання дивитися, як ідуть у твої класи завітчані малюки-«букварники», як несуть свої горді думи і надії в останній шкільний рік десятикласники, як проводжають їх добрими очима мудрі наші, терпеливі вчителі. Ми теж із вами сьогодні на святі — всім класом країни, випускним класом усіх років і всіх поколінь.



КЛАС ВИПУСКНИЙ

МАЙБУТНЄ — СЬОГОДНІ

Десять років тому на околиці села Троїшки, що в Голованівському районі, біля трьох кристалних дубів, зупинилися два чоловіки. Молодий показав лопатою місце: «Ось тут». Старший витягнув з кишені пляшку: «Копай».

Ще через хвилину на зелене скло посудини, що лягла на дно схованки, впали перші грудки землі.

— А ви так і не читали, Іване Володимировичу, що там написано?

— Поки що таємниця. Прийде час — дізнаємось.

Час настав 25 червня 1976 року, коли випускники десятого класу Троїської середньої школи зібралися на традиційний збір через десять років по закінченні школи. Із сміхом, жартами розсміялися по своїх партах. Місь не вистачало, хоча кількох однокласників так і не дочекалися. Більшість бо прийшла вже з дружинами, дітьми (а їх набереться на цілий клас — 23).

Двері розчинилися, і, як колись, із приїтним «Добрий день, друзі!» зайшов класний керівник Іван Володимирович Беліський. Разом, споглядаючи. Раптом на столі появилася

та сама зелена пляшка. Всі німали — сюди десять років тому опустили перші аркушки з відповіддю на запитання «Який шлях вибереш собі в житті?».

— І яка реакція була в класі?

— Знаєте, хвилювання збентеженість, а потім веселе позачувлення. «Ну-ну, чого ж ми хотіли?»

Мій співбесідник, Микола Новосад, — один з учасників традиційного збору.

— Чи збіглися ваші плани з дійсністю?

— Так. Я тоді написав, що хочу працювати в сільському господарстві. І ось до двадцяти років своїх років закінчив сільськогосподарський інститут, відслужив в армії, попрацював економістом, а тепер уже другий рік — голова колгоспу «По шляху Леніна». Наймолодший голова у районі.

— А однокласники?

— Така ж картина. З двадцяти семи всім скінчали інститут, одинадцять — технікуми, решта набула інших спеціальностей — шофера, тракториста, машиніста. Є серед моїх однокласників і лікарі, і військові, і юристи, і вчителі, і агрономи... Хто твердо ставив перед собою мету — досяг її. Можливості, умови для цього у всіх є.

— Я знаю, що нікого року ви не писали подібних листів у майбутнє. Та все ж, якби довелося, що б ви написали на наступні десять років?

— Певно, плани були б пов'язані з моїм колгоспом, повним товаришами, колегами. Працювати цікаво — колгосп

у нас, якщо можна сказати, комсомольсько-молодіжний. І секретареві парторганізації, і головним спеціалістам — до тридцяти. Як хазяїнуємо? Цього літа одним з перших у районі закінчили жнива. Тепер наші комбайни працюють на ланах сусідів. Упорядковуємо село. Та найголовніші турботи — про те, щоб вирощувати на наших землях рекордні врожаї. Час бо вже віддавати від імені всього нашого десятого класу Батьківщині за турботу про нас. Наш випускний трудиться з повною віддачею.

„Я — РОБІТНИК“

Перше вересня — дата не звичайна. В школі по ньому привчається вихірювати свої досягнення. Минув рік — що змінилось? А настає час, і запитання звучить по-іншому: минув рік — хто ти?

Саша Фомінов відповідає сьогодні: «Я — робітник Побузького нікелевого заводу — ударної будови комсомольців республіки». Правда, стає у нього вимірюється ще тільки днями. І співівка, яку надіває він у своєму цеху контроль-но-вимірювальної апаратури та автоматик, ще не розправилася на його плечах. Але...

— Задоласний роботою?

— О, ще і які! Добре, що мама (вона теж працює на нашому заводі) порадила йти саме сюди.

— Не губишся? Підприємство ж велике...

— Що ви! Ми ще навчючись у школі ходили сюди на екскурсії. І до того ж у мене хороший наставник — Олексій Прокопенко. Комсорг.

— Чи хочеться першого вересня у свій клас?..

— Трохи. Але у мене в середу зміна.

ПЕРШЕ ВЕРЕСНЯ 1941 РОКУ

Яким воно було? З цим запитанням я звернувся до учасниці підпільної організації «Спартак», нині забуча Красногирської восьмилітньої школи Катерини Аврамівни Дабіжі.

Яскраво світило сонце. На нейтральній площі Голованівська ходили свято-

во одягнені вчителі. От-от мала початися районна конференція педагогів.

— У сорок першому початок нового навчального був сімдесят другим днем війни. Біля Красногірки вже відтримали бої. Наші відступили. На горішках, у відвалах люди переховували поранених. Тількищо обстріляли — одного з червоноармійців, якого виказав зрадник, уже розстріляли фашисти.

Школа, сиплюндрована гітлерівцями, стоїть пустою. Про навчання немає й мови. Того року я закінчила десять класів, хотіла вступати до педагогічного інституту. Все перекреслила війна.

Вечорами збирається молодь. Розмови нескоропних. Дехто вже збирає вивітки, натроні. На майбутнє. Ліппа Ястремська, зустрівшись зі мною, в розмові сказала: «Що б там не було, мовчати і керитися не будемо». Попереду — підліткова боротьба, розповсюдження листівок, диверсії. «Спартак» починав боротьбу.

— Що б ви хотіли прищепити своїм учням?

— У мене високий обов'язок перед полегшими товаришами — виховати випускників — дівчат гідними надій спартаківців.

„ГОРДЖУСЬ“

(Лист до редакції).

«Цього літа нашої групі дали відповідальне завдання на практику — обслуговувати театр імені М. Л. Кропивницького в Кіровограді. Уявляєте? Нам, практикантам! Чи треба говорити, яка то була радість і яке хвилювання!

Тепер усе позаду. Роботу закінчено успішно. Із собою в училище ми привезли не тільки задоволення від практики. В ці дні ми відчули гордість за свою професію, зрештою побачили, наскільки потрібна вона людям. Адже у святковому настрій відвідувачів театру була частинка і нашої праці.

Новий навчальний починаємо з піднесенням настрій. Готуємось стати висококваліфікованими спеціалістами.

Л. ЗАЙЦЕВА,
учениця групи № 9 Олександрійського профтехучилища № 7.

Учитель і я!

У житті кожної людини вісім або десять обов'язкових першоресурсних днів. Потім можуть додати ще три, чотири, п'ять — у технікумі чи інституті. А цих людей срібна медаль супроводить усе життя і кожного разу сповіщає про початок ще одного року, який по-нашому іх з новими маленькими долями хлопчиків і дівчаток; про те, що ще одна група їхніх вихованців пішла в неспокойний світ, найменований самостійністю. І понесла в собі їхні надії, думки, сподівання; що вплив спільною у волоссі ще один кругообіг чотирьох навчальних четвертей і кайфу...

Що будить у тобі шкільний першоресурс, наш дорогий учителю? Чим турбує? Чим радує? Що відкриває?

ЕКСПЕРИМЕНТ „ЦІКАВО ВСІМ“

К О.П. не відвідаєш Гайворонську середню школу № 5, неодмінно збагатиться чимось новим. А надто коли порозмовляєш з її директором А. Б. Резником. У цієї людини чудова здатність — постійно відшукувати нове, тягнутися до нього і відкривати його іншим.

І цього разу мій співрозмовник лише вірним собі.

— Так, новий рік — нова задумка. Щойно обговорювали її на засіданні педагогічної ради. Чим вона гарніша? Матеріалом XXV з'їзду КПРС. У чому її суть? Якщо коротко — спробуємо зменшити кількість «пасиву». Той, хто знає шкільне життя, знає й те, що в будь-якому учнівському колективі ще живе ця категорія дітей. Чому? Одна з причин полягає в тому, що до частини учнів просто не доходять цікаві справи. Їх виконують, ними займаються ті, хто сильніший, активніший, кому довірено відстоювати честь класу на олімпіадах, конкурсах, змаганнях. До того ж частенько «допомагає» в цьому і вчитель, готуючи те, що з успіхом міг би зробити сам вихованець.

Гарячо, хто такий «пасивний»? Перекопаний: кожен учень, який приходить до школи, збирається провести свій новий навчальний рік краще минулого. Не завжди це бажання може побачити вчитель чи комсомольський активіст. А це так важливо — варто раз-два прогледіти вогник інтересу, і він пригасне, а потім зникає зовсім. От вам і поповнення «пасиву».

Вихід? Набрати такого темпу громадського життя, так активізувати роботу, щоб сил одним тільки активістів було замало. Тоді підключаються всі. Приклад? Нехай ми проводили олімпіаду для старшокласників лише з трьох предметів, честь класу відстоювали всього три-чотири учні. Тепер кожний клас виставляє на олімпіаду 15—18 хлопців і дівчат.

Досвід? В одному з місяців минулого навчального року ми провели 48 загальношкільних заходів. Щоправда, так ми змогли прожити тільки місяць, потім знизили активність. Тепер же це має стати нормою. Принаймні, план роботи школи педагогічна рада вже затвердила. Хочу, щоб ця ідея підтримали й учні на перших своїх комсомольських зборах «Кожному — справа, до кожного — відповідальність». Попереду — рік, коли всі повинні бути цікаві.

ЯК СТУПИТИ ПЕРШИЙ КРОК?

Вона показувала нам класні і кабінети своєї школи. «Своєї» вона символізує ще невпевнено, як і орієнтується в цьому громадді коридорів, кімнат величності, світлої новобудови. Адже зовсім недавно, 13 серпня, вона ходила тут же «екскурсантом».

— Яке ваше найбільше бажання першого вересня?
— Сміливо зайти до класу.
— І щоб ви хотіли там побачити?
— Прагнення до знань у дітей, зацікавленість і... дисципліну.
Що дати дітям? Чим зацікавити їх? Тепер це професійні запитання. Вона готова відповісти на них. І в 32-й Кіровоградській школі, і на фізико-матема-

тичному факультеті педагогічного навчального закладу.

— Чого б ви хотіли навчити своїх вихованців на уроках фізики і математики?

— Мислити...

Галина Кольченко — випускниця Кіровоградського педінституту. Галина Трохимівна Кольченко — вчителька Могилівської середньої школи Гайворонського району.

ПРИГАДУЮ...

Завуч вечірньої школи номер один, школи, в якій навчається понад тисячу робітників заводу «Червона зірка». В літх. Сивий.

Коли він протисне вулицями Кіровограда, рідко який маршрут додому буває без зупинки. «Добрий день, Павле Іва-

ПЕДАГОГ



новичу, як поживаєте?». «Добридень, ще не забули мене? Я вчився у вас...». Випускники. Вихованці. Минулого року (їх було 227). Інших років.

А коли одного разу на вулицях не стало цієї людини, зустрічі стривожились. І коли дізналися, що Павло Іванович Зубенко в лікарні, біля галатки вчителів утворилася справжня черга.

— Павле Івановичу, за своє життя ви чули вже понад сорок першоресурсних днів, вони сповіщали вас про початок тисяч уроків, про знайомство з тисячами учнів. Як з них пригадується сьогодні?

— Гм, складувати відповіді... Мабуть, найперший мій дзвінок у житті. Коли першого вересня тисяча дев'яносто тридцять другого року, маючи за плечима шість років, набив сумку книжками старшого брата і пішов проситися до школи. Чекати цілий рік було б просто нестерпно. І, знаєте, взяли. Вчителька людина уважно, усміхнулася. І махнула рукою: «Нехай сідає, побачимо, що з нього вийде».

Урок? Вечірня школа дає їх стільки цікавих... Пригадую, 1964 року обговорювали ми «Підняту цілину» Шолохова на уроці російської літератури. Ставили запитання про реалізм письменника. Підводяться учні Дяченко, Кляшніна, Давриденко і починають говорити про правдивість зображення подій у романі, спираючись на власні спогади. Учні ж бо були старшими за свого вчителя. Або інший. Посередній урок розчиняється двері, і в них появляється, поширюючи запах вогню і вугілля, посланець заводу. «Павле Івановичу, відпустіть, будь ласка, Ковальчука. До зарізу потрібен у ливарному». Відпускаю. А коли заняття вечірньої школи до кінця, знову розчинилися двері, і до класу зайшов Ковальчук. Поклав на парту кепку, стомлено опустився на сидіння, розгорнув зошит. На обличчі ще не просохли краплини поту... Ну, як не любити таких людей, не поважати, не віддавати їм душі, знань?

ПО... Скільки цікавого, захоплюючого принесло воно людям! Сотні тисяч трудівників провели відпустки в санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах. Але багато хто віддає перевагу активному відпочинку — туристським подорожам та екскурсіям, автомобільним, водним і повітряним мандрівкам.

Туризм — це не просто подорож. Це — перш за все, духовне збагачення людини. Це — спілкування з тим, чим пишається наш народ, з його героїчними минулим і славним сьогоденням. Це — і радість пізнання, і виховання комуністичних рис, високого почуття патріотизму.

Комуністична партія і Радянський уряд приділяють велику увагу дальшому розвитку масового туризму, як одного з могутніх засобів комуністичного виховання радянських людей. В «Основних напрямах розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки» записано: «Розвивати екскурсійне обслуговування і туризм. Продовжити будівництво туристських комплексів і баз, мотелів і кемпінгів. Розширити виробництво спортивного і туристського інвентаря».

Дедалі ширші верстви населення охоплює туризм на Кіровоградщині. Ще кілька років тому в області не було власної туристської бази. В дев'ятій п'ятирічці на березі Кременчуцького моря, у Світловодську, стала до ладу турбаза «Славутич» на 273 спальних місця, почав діяти туристський табір «Дніпро». В Оникіївському лісі виріс стаціонарний корпус бази відпочинку «Лісова пісня», навколо якого розкинулось палаткове містечко.

Про зростання популярності туризму говорить такий факт: на перший рік нової п'ятирічки намічено в «Лісовій пісні» обслужити понад три тисячі чоловік. А вже за перше півріччя тут відпочило близько двох з половиною тисяч туристів. Понад 20 тисяч трудящих прийме нині «Славутич». Його гості — учасники не тільки місцевих, а й всесоюзних маршрутів — робітники, службовці, колгоспники з Москви, Ленінграда, Владивостока та інших міст і сіл країни.

До послуг трудящих Кіровоградщини — багато місцевих маршрутів, кількість яких дедалі зростає. Якщо 1974 року їх було сорок, то нині вже є понад шістьдесят. Туристські шляхи ведуть у села Нецайку, Рівне, де меморіальні музеї відносять у пам'яті образи наших славних

земляків Ю. Яновського та І. Микитенка, на хутір Надія, де жив і творив І. Карпенко-Карий, у школу-музей В. Сухомлинського... Сім автобусних маршрутів обласного центру розповідають про минуле і сучасне міста, про перспективи його розвитку в десятій п'ятирічці.

Стали популярними подорожі вихідного дня. Колективи кіровоградських заводів радіовиробів, друкарських машин, тракторних гідроагрегатів, гірники Олександрії, трудящі інших міст області проводять вихідні на березі Чорного моря, в основному лісі на узбережжі Дніпра під Черкасами, на туристській базі «Тарасова



поїздки по Алтею, Подолі та Молдавії, до озера Ісик-Куль, гірськопідшкідну подорож «Прикарпатські водопади».

Все більшого розвитку набирає самодіяльний туризм. У кіровоградському міському туристському клубі «Інгул» працюють секції спортивного орієнтування, гірськопідшкідна, автотуристів, альпіністська. Щороку сотні

ТУРИСТ ОСВОЮЄ КРАЇНУ

гора» в Каневі, на берегах Південного Бугу. Тут їх чекають похідні вогнища, рибна ловля і, звичайно, рибальська юшка. Особливо хочеться відзначити маршрут до Нової Каховки, де туристи знайомляться з молодим соціалістичним містом, заповідником Асканія-Нова. Останнім часом географія маршрутів вихідного дня розширилася за рахунок поїздок на спеціальних поїздах до Києва, Волгограда, Кишинєва, Одеси.

З кожним роком зростає число любителів приєднати до туристських поїздок. У зв'язку з цим збільшується кількість поїздів «Кіровоград», виникають рейси в нових напрямках. Якщо 1974 року було відправлено шість поїздів далекого слідування, то нині їх буде десять. Кіровоградці відвідують місця, зв'язані з життям і революційною діяльністю В. І. Леніна, міста-герої, стародавні міста. Багато пізнавального дає знайомство з визначними пам'ятками республік Прибалтики, Закарпаття, Середньої Азії.

Недавно 350 кіровоградців повернулися з подорожі по західних областях України. А у вересні 400 туристів стануть гостями Києва, Мінська, Бреста, Ленінграда, міст Прибалтики.

Для прихильників автобусних і гірських подорожей за всесоюзними маршрутами Кіровоградське бюро подорожей та екскурсій пропонує автобусні

людей вирушають у походи за вибраними ними маршрутами, беруть участь у змаганнях зі спортивного орієнтування.

О КРЕМО слід сказати про дитячий туризм. Його розвитком займаються в основному дитячі туристські станції. Але останнім часом чимало заходів здійснюють і бюро подорожей та екскурсій. Зокрема, велику увагу приділяють екскурсійному обслуговуванню піонерів і школярів, що відпочивають у піонерських таборках. Лише в Кіровограді за два літніх місяці екскурсіями обслужено понад три тисячі юних туристів.

Дальшого психічного відстане туризм у десятій п'ятирічці. Зміцнюватиметься й розростатиметься його матеріальна база, поведуться нові маршрути. Розвиваючи туризм, як важливу галузь господарства, піднісши його на якісно новий ступінь, не можна ні на хвилину забувати, що це також і сфера ідеологічного виховання трудящих. Людина з рюкзаком, пізнаючи свій край, осмислюючи наші досягнення, ще раз наочно переконається в перемозі справи комунізму. Подорожі допомагають сильніше й глибше любити землю, на якій народився і виріс кожний із нас.

О. КАПУСТІН,
голова обласного комітету по туризму та екскурсіях.

ЧЕСТЬ БІЛОГО ХАЛАТА

РЕПОРТАЖ

Святково прибраний клуб госпітально інвалідів Вітчизняної війни заповнили люди в білих халатах. На перших, почесних місцях — ветерани війни і праці — наставники. Ліворуч — ті, хто через кілька хвилин стануть членами госпітального колективу: недавні випускники Кіровоградського медичного училища.

Урочистий ранок відкриває заступник начальника госпіталю А. М. Бонфельд. Він вручає молодим сестрам трудові книжки. Тинну порушує дівочий голос, схвильований, тремтливий. Це одна із сестер читає слова клятви медсестри.

Медичні сестри залишають свої підписи в альбомі, що зберігається в госпіталі.

— Я пам'ятаю і важкі чотири, і не по зросту шпигель, і війни поранених. Тяжкі, страшні то були часи... Хай піко-

ли не доведеться тобі того пережити, — бажає молодій сестричці ветеран Великої Вітчизняної війни Олександр Васильович Горонкевич — щасливої тобі дороги, дівчинко!

Старші медсестри С. І. Боркунова, Г. С. Козлова, Н. І. Палій, Г. С. Горбачова, Г. Н. Верні ведуть своїх молодих колег на робочі місця.

Почався звичайний робочий день госпіталю. Медсестри Тетяна Лізаунова, Таїса Лісничка, Людмила Чехович, Наталка Лазоренко, Тетяна Дерин, Наталка Криця, Надійка Володимирова, Валентина Пліне і Людмила Логвинова почали ним свій трудовий шлях, свою благодійну справу — служіння людям.

О. ПЕТРЕНКО,
робітн.



НА СОНЯЧНОМУ БЕРЕЗІ

Нарешті настала довгождана мить, і ми вирушили в подорож. Попереду — тринадцять днів мандрівок по Болгарії.

Ми — це четверо дорослих і 30 дітей — учасників дитячого хореографічного ансамблю танцю «Ятранчик» та вокального ансамблю Будинку культури імені Калініна. Перша зупинка — в місті Русе. Групи кіровоградців, як і всім пасажиром поїзда «Дружба», — злива щирих, теплих слів друзів-болгар на урочистій зустрічі.

Звідси почалося і знайомство із сонячною країною. Нам представили гіда, студентку. Та вже в перші дні ми переконалися, що мову дружби можна добре зрозуміти й без перекладача.

Тринадцять сонячних днів... Що запам'яталося найбільше?

Певно, болгарський «Артек». Тут, у комплексі піонерських таборів поблизу курорту «Сонячний берег», проходив VI республіканський зліт піонерів. Нашого поїзда там уже чекали, і юним радянським пасажиром запропонували стати повноправними учасниками зльоту.

Наступного дня в місті Бургасі, на площі Радянської Армії, біля пам'ятника Незвідомому солдатові, відбувся хвилюючий мітинг «За солідарність, мир і дружбу». На ньому були присутні члени сім'ї Луїса Корвалана.

Дні на «Сонячному березі» дали багато друзів. Вони захоплювали аплодували нашим юним артистам під час закриття зльоту, на заклятому концерті в літньому театрі курорту (телеглядачі добре пам'ятають його — там проходять фестивалі «Золотий Орфей»). А разом з усіма й гість піонерів — перший секретар ЦК Болгарської Комуністичної партії, Голова Державної Ради НРБ Тодор Живков.

А хіба забути величний храм-пам'ятник на Шипці, зведений на честь перемоги російських воїнів над турками? Пам'ятник свободи на горі Столетова?

Віднині в репертуарі танцюристів з окружного Будинку піонерів міста Ловеч буде кілька українських танців. Їх поставив художній керівник ансамблю «Ятранчик» Михайло Айбіндер. Одне з маленьких зерночок, з якої виростає квіт дружби на братній землі.

В. ГАЛУШКІН,
референт обласного бюро молодіжного туризму «Глобус».

ЗАВІТАЙТЕ до магазину «Оксана», що по вулиці Шевченка в обласному центрі. І якщо ваші очі розбіжаться від розмаїття галантерейних та парфюмерних товарів, подарункових наборів, не розгублюйтеся: продавщиці, милі і ввічливі, допоможуть вам розібратися докладно в строкатості заповнених полиць.

З-поміж продавщиць — 12 комсомолок. Красиво працюють дівчата! І результативно — як місяць, так і кладуть на понадплановий рахунок 35—40 тисяч карбованців від проданих товарів. А по труду й шана: в активі комсомольсько-молодіжної бригади магазину — диплом другого ступеня Кіровоградського міськпрому за роботу в дев'ятій п'ятирічці, випел ЦК ЛКСМУ за успіхи в торгівлі і культурне обслуговування відвідувачів.

Очолує комсомольсько-молодіжну групкомсорт Ліда Косова. За її плечима — Кіровоградський технікум радянської торгівлі, у перспективі — пазначання в інституті (міє статі плановиком-економістом).

А ще Ліда — член ради молодих спеціалістів торгу, заспівавша ка добрих і веселих справ молоді. Своїх колег характеризує захоплено:

— Віра Майстренко, Катя Шляхта, Лариса Бутенко, Валя

Комсомольсько-молодіжна

До „Оксани“, за подарунками

Халки, Люда Стороженко... Хороші, чуйні, ввічливі дівчата. Кожна вміє захопити покупця своєю закоханістю у вибрану справу.

Продавщиці з комсомольсько-молодіжної (працюють за бригадним методом) записали до свого колективу молодогвардійців Олега Кошового і Любов Шевцову.

Їхню заробітну плату щомісяця перераховують до радянського Фонду миру.

На сьогодні, — свідчить заступник завідувача магазином Валентина Васильченко, — перераховано понад 4 тисячі карбованців...

В. КОСТЕНКО.

м. Кіровоград.



Підтримайте пісню!

„Приїждіть
у клуб,
райкомівці!“

13 липня газета надрукувала критичну статтю під таким заголовком, у якій було зроблено висновок: сільський Будинок культури, як це не прикро, — пасинок райкомів комсомолу. Наголосимо, що мова йшла про більшість районних комітетів, у котрих склалося подібне ставлення до організації культурного дозвілля молоді на селі, до культури і, зрештою, до важливої ділянки ідеологічної роботи. Згадувалися і долинці, і компанії, хоча в основу статті було покладено факти з Голованівського району.

Шойно до редакції прийшла офіційна відповідь за підписом секретаря Голованівського райкому комсомолу Анастасія Мельника. Виступ газети обговорили на бюро райкому.

У відповіді, зокрема, вказується: «Факти, викладені в статті «Приїждіть у клуб, райкомівці!», мали місце».

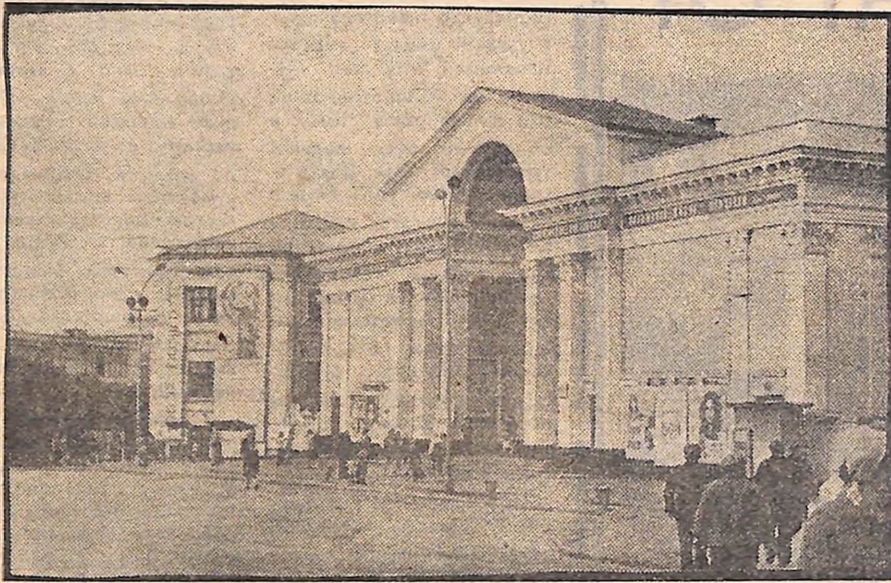
Анатолій Мельник повідомляє, що вже проведено семінар секретарів комсомольських організацій, завідувач клубами і директорів сільських будинків культури з порядком денним: «Шефство комсомольських організацій над сільськими будинками культури».

У липні бюро райкому аналізувало роботу комітетів комсомолу

колгоспів «Україна» та імені Леніна по організації дозвілля молоді. Члени бюро регулярно виїждять у села, подають практичну допомогу на місцях.

Завдяки цьому активізувалася діяльність сільських будинків культури. Регулярно проводяться тематичні вечори «Наш сучасник», «Твій ідеал», входять у традицію зустрічі в клубах із знатними людьми. В останній час появились нові драматичні й танцювальні колективи.

Незрозуміла тільки позиція компаніювців і долинців, про яких, повторюємо, згадувалося у статті, бо, як нам відомо, справи у них не кращі, ніж у голованівців.



Куточок міста Олександрії — площа ім. Леніна, кінотеатр «Жовтень»
Фото Р. ГРАНОВСЬКОГО.



ЗАКОН ПРО ТЕБЕ

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Консультацію дає член судової колегії в цивільних справах обласного суду
Б. М. ЛИТВИНЕНКО.

«У якому розмірі і як виплачують суму при виробничій травмі від нещасного випадку, якщо укладено договори страхування — від нещасного випадку і дозвіл змішаного страхування життя? Куди слід звернутись по одержанні грошей і які документи треба подати?»

с. Піщаний Бріл
Добровеличківського району».

Обидва договори страхування передбачають виплату страхової суми в результаті втрати працездатності через травму. Тому особі, яка уклала два договори страхування, належать страхові суми, передбачені обома договорами. Розмір їх залежить від ступеня постійної втрати загальної працездатності. Наприклад, при повній втраті працездатності обумовлену договором страхову суму виплачують повністю. При

частковій втраті розмір страхової суми відповідно зменшують.

У разі тимчасової непрацездатності страхову суму також видають, але її розмір визначають на підставі спеціальних правил.

Для одержання страхової суми необхідно звернутись до інспекції Держстраху, з якою укладено договір. Туди подають заяву за встановленою формою і страхове свідоцтво.

М. Шевцов.

Юнаки і дівчата, студенти і школярі!

Завтра, першого вересня, починається передплата газет і журналів на 1977 рік. Передплату можна оформити у відділеннях зв'язку, в агентствах і відділеннях «Союздруку», в пунктах передплати чи у громадських розповсюджувачів преси, які діють на підприємствах, у колгоспах і радгоспах, з установах і навчальних закладах. Для того, щоб безперебійно отримувати періодичні видання, радимо вам оформити довгострокову передплату.

Чітко і правильно заповнюйте передплатні картки.

ОБЛАСНЕ АГЕНТСТВО «СОЮЗДРУКУ».

Наша адреса і телефони

316050. ГСП, Кіровоград 50, вул. Луначарського, 36.
Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-43-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить
у вівторок, четвер,
суботу.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» —
орган Кіровоградського обкому
ЛКСМУ г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова
обласного управління у справах видавництва,
поліграфії і книжкової торгівлі,
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

спорт

„ЗІРКА“ —

„КОЛОС“ — 5:1



Цим і прекрасний футбол. Коли після хвилювань, викликаних постійним полемічним команд за очками, після радощів і прикостей турнірної боротьби приходить очакливий матч. Він обов'язково мусить бути і подарунком уболівальникам справжню насолоду від футбольного мистецтва. Одного часу спортсменів осягає високе натхнення. І вони не просто грають, а живуть на полі з піднесеним відчуттям ціннішої творчості. Тоді все виходить напрочуд легко й красиво: і каскади майстерних фінтів, і мікронової точності передачі, і блискучі в своїй завершеності атаки, і результат цього спільного творення — завжди жаданий гол.

Кіровоградці і полтавчани продемонстрували, яким повинен бути футбольний матч: безкомпромісний і білорікий, насичений боротьбою і гострими моментами, коли всі 90 хвилин від початку до кінця зіграно на одному подиху. Рахунок аж ніяк не говорив про легку перемогу господарів поля. Матч захопив і своїм гострим сюжетом, драматичними поворотами. Після того як уже на 12 хвилині Сергій Вибіздєв забив другий гол (перший м'яч правив Андрій Карп'юк на 9-й хвилині), футболісти «Колоса» не знімалися, впривилили гру і зуміли сквитати м'яч. Впродовж усього матчу, навіть пропустивши у свої ворота п'ятий гол, полтавчани не склали зброї. Відмінно зіграв воротар Олександр Іонов. Він уник наданнямметровий, не раз виривав команду. Валерій Музичук який замінив його, теж зразу мусив продемонструвати своє мистецтво, аби перешити м'ячу шлях у ворота.

Та повною мірою в цьому матчі розкрився талант. Чотири голи, забиті Андрієм Карп'юком, говорять про те, що цей забивний футболіст зараз у найкращій спортивній формі. Кожна з кіровоградців заслуговує похвали. І, здається, під силу «Зірці» зразка 76-го року випливати найсерйозніші задання.

М. СОМОВ.

КЛУБ 64-х КЛІТОК

ПЕРШИЙ МАЙСТЕР

Олександр Дмитрович Петров — перший російський шаховий майстер (нар. 1914 року), композитор, літератор, видатний попередник Чигоріна.

Шахові здібності у Петрова виявились дуже рано. Він грав непогано вже в сім років, а в п'ятнадцять здобув перемогу над кращим шахістом Петербурга О. Коїновим і з того часу майже постійно був найсильнішим шахістом Росії. У змаганнях Петров завжди виходив переможцем. У 1862 році відомі його перемоги в матчах з Янішем, Урусовим і Шумовим.

Неабияку роль для шахістів того часу відіграв підручник Петрова «Шахова гра, приведена в систематизований порядок». Книга мала новаторський характер і велике значення для зародження вітчизняної шахової школи.

Петров був піонером вітчизняної шахової композиції. Погано задачі, в основному багаточислові, підначалися красивими й оригінальними комбинаціями, які важко було розв'язати.

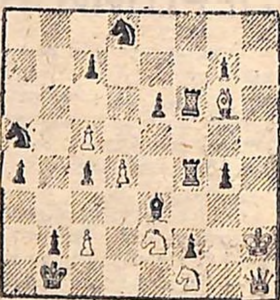
Пропонуємо читачам знамениту символічну задачу Пет-

рова «Втеча Наполеона з Москви в Париж».

Білі: Крh2, Фh1, Сg6, Кe2, Кf1, пп: e2, e5, d4 (8 фігур).

Чорні: Крb1, Тf4, Тi6, Сe3, Ка5, Кd8, пп: a4, b2, e4, e7, e6, f2, g4, g7 (14 фігур).

Поле b1 відображає Москву, поле h8 — Париж, діагональ h1—a8 — річку Березину. Коні f1 і e2 — російська кавалерія, яка починає грати Наполеона (Крb1) з Москви і ставить йому мат на полі h8 (у Парижі).



Білі починають і ставлять мат за 14 ходів.

Г. ДУБІВКА.